

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

De F. Visitationis B. V. Mariæ. Exurgens Maria abijt in mont. cum fest. Luc.
1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

Lac robis potum dedi: non escam. Nimirum quod doctrina vtriusque, vt lac dulcis, candida. Huc inuitat Iaia, cap. 55. Omnes scientes venite ad aquas, & qui non habetis argenteum, emite gratis vinum, & lac. En scientia triplex: naturalis, aquæ: humana, vini: diuina, lactis. Et lac isti dedere merum.

PARS V.

Degemina Doctoris gentium Charitate.

*1. C*haritas, & Zelus, dos tercia prædicatoris est. Hæc quanta in Paulo? 1. Corinth. 13. *Silinguis hominum, vel Angelorum loquar: charitatem autem non habeam; nihil sum. Vin' amplius?* Rom. 9. Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis. Ecce imitatem Christi; qui etiam Galat. 3. *Factus pro nobis maledictum,*

Duplex in eo charitas æstuabat. Vnde Rom. 8. Quis nos separabit à charitate Christi? Qualis lapis Areftis

*Qui semel accensus suspectos detinet ignes. nec vento, velaqua restinguui potest. Non arsisset inextinguibilis, qui vere aiebat. Galat. 2. *Vivio iam non ego; visut vero in me Christus?* Nimirum, anima est magis vibrat, quam vbi animat.*

2. Et proximi. II. Proximis charitate vrebatur acriter, quittottantaque pertulit tam fortiter. 2. Corinth. 11. In itineribus sepe periculis fluminis, pe. latronum, pe. ex gentibus, & genere, &c. in labore & erumna, in vigilis multis, in fame & ieiunis multis, in frigore & nuditate, &c. Sed in hisce, vt in mari echineis, seu remora pescis, circumferebatur, attrahens animas, vt illa naues retentans, aurumque ad se trahens

*Et ita traxit, vt eas emacularet à peccatis: vt nemini male merenti parceret; nec Petro: nam Gal. 2. *In faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat, venialiter forte:**

quod nollet Iudæos cum gentibus conuersari, scandalο deuitando. Vereareum is emunditorum fuit reprehendo merentes.

Quare qui sic vigilarunt super grege Apostoli suo mortales: non iam cœlites eius de scientia genti immemores? Sciunt nostra, audistra, unque vota, & amant. 2. Quid? Actor. 5. Scire quiuit occulta cogitationum Anania Petrus: & nesciret vota nostra publica? 3. Quid? Nos, 1. Corinth. 13. ex parte hic cognoscimus, ex parte prophetanus: Cum autem venerit, quod perfectum est. Non illi &c. qui perfectum nunc habent; nostra cognoscerent? 4. Quid? Qui sedentia portam templi claudio dixit: Actor. 3. Aurum & argenteum non habeo, sed responde in nos. Quod autem habeo, hoc tibi do; surge, & ambula: Iadem à nobis rogatus suppliciter, loquetur pro nobis bona.

DE F. VISITATIONIS

B. V. MARLÆ.

Exurgens Maria abiit in mont. cum fest. Luc. 1.

*A*RCA, 2. RE. 6. in domum Obed-Edom diuertens multis mactam felicitatibus beavit. Pluribus domum Zachariae B.V. MARIA: teste Euang.

De quo nos

- I. *Miranda B. V. Humilitas.*
- II. *Quando, & cur obierit Visitationem.*
- III. *De Montanis, & festinatione.*
- IV. *Benedicti visitationis effectus.*

PARS I.

De admiranda B. V. Demissione.

I. N Salomonæ maximum aurea fœ- Arca humi ideris Arca fuit. 3. Reg. 6. Et ipsa tamen adoranda. humi, non in alto, posita stetit. 1. Par. 18. Cogitau, vt edificarem domum, in quarequisceret Arca foderis, & Scabellum pedum Domini Domini nostri. Id à patre, pater ex Deo didicit,

didicit, & adornare Domum Deo, & Ar-
cam. Psal. 98. Adorare scabellum pedum eius.
id est, mystice, Humanitatem Christi, aut
V. Sacramentum: Literaliter vero, Ar-
cam. Ier. Futura plangens probrat templi,
aī: Thre. 2. Non est recordatus Scabelli pedum
suorum.

Eccur ergo tanta stet humi humiliis?
1. Quia B.V. humili. designabat. Bernar-
dinus ser. 103. Sicut nulla, post Filium Dei,
creaturatum ascendit in gratia dignitatem;
sic nectatum descendit in abyssum humiliatis
profunda. 2. Diony. Carth. de laud. Virg. l.
3. 2. 17. Duos istos libros Eam semper a-
pertos inspexisse, ait. q. d. O Deus, quid Tu;
& quid Ego? 3. Rich. de S. Vict. in Cant. ca.
26 Tantum gratia capax est aliquis, quantum
fuerit humili. Sicut B. Virgo.

4. Cant. 3. Quae est ista, qua ascendit per de-
seruum humiliatis, sicut virgula fami ex
arom. myrrae, thuris, &c. gratiarum?

Hinc Cant. 4. Odor vnguentorum tuorum
super omnia aromata in celo & terra.

5. Angelus eam salutat gratia plenam? At
ipsa humili cogitabat, qualis esset ista salu-
tatio. Angelus eam ut Dei Matrem prædi-
cabat? At ipsa: Ecce ancilla Domini. Bene
Bern. ser. 4. super Missus est. Non magnum
est humilem esse in abiectione magna prorsus &
rara humilitas honorata. Quae est hacten subli-
mit humilitas, quae cederet non nouit honoribus,
insolestere gloria nescit? Mater Dei eligitur; &
ancillam se nominat. Celsianus. In profunda
Virgo se abiecit, que inuitabatur ad alta: & à
dominatu ad ancillatum animam conuerit &
corpus.

II. Nimirum, Aug. ser. 10. de verb. Do-
mini: Quanto erit manus adiunctionem; tanto al-
tius ponetur fundamentum: At Christus erat
templum: ego B. V. fundamentum altum
esse oportuit.

Et tamen, ut Eccl. 1. Omnia fluminain-
trant mare; & mare non redundat: Ita ne B.
V. intumuit. Leui & breui imbre flumina

exundant ita cæteri homines ex re nibili
intumescent. Et quantula nostra scien-
tia, donaque naturæ, fortunæ, gratiæ ad
B. V. M?

Miraculum si mare totum paruo se simile
fluviolo infunderet: neque hic tamen in-
undaret: Ita se Christus B. V. infudit hu-
mili. Intumuisset? Quin Exurgens abyit cum
fest. ad ancillandum.

PARS II.

Quando, & cur obierit Visita-
tionem.

I. **O**rig. Amb. Beda. Aug. l. 2. Conc. Euang. Series hi-
cælest. B. V. isse statim à Salutatio-
ne ad Elisabetham; reuersam à Iose-
pho ductam domum, & cognitam gra-
uidam.

Gerson sentit prius à Iosepho ductam;
dein salutatam isse per montana; retulif-
seque vterum. 1. Non videri probabile,
solam iuisse iter XX. leucarum, sed comi-
tatum Iosephum, celante Virgine conce-
ptionem: Vt Tob. 12. Angelus comes iit
Tobiæ: seque demum aperuit. Quia ali-
quandiu celare bonum: at Opera Deireue-
lare & confiteri honorificum: vt & Iosepho
factum ab Angelo.

Tunc ille ex humilitate, Exi à me Domi- Iosephi ad
na, quia peccator sum. Et indignus, vt intressub B. V. reue-
teatum meum. 1. Vt Moyses, Exod. 3. Visum rentia.
addere rubum non ausus adire. 2. Osa
tacta temere Arcæ culpam luit: 2. Reg. 6.
3. Bestia, Exod. 19. nefast tangere montem:
Ita & Ioseph metuerit tangere Christianam
Domini. Talia S. Chrys. 2. ratio. Quia
si Ioseph eam grauidam duxisset; scan-
dalum dedisset Iudæis & Gentibus: & se
cum Virgine suspectos propinasset orbi.
Quare ante Salutationem eam duxerit.

II. Causa vero cur, cognatam viserit, Humili-
1. fuit humilitas. Lu. 1. Respxit hum. ancilla ras.
sue. Ecce ancilla. sicut & filius. Psalm. 115. Ego
seruus tuus, & filius Ancilla tue. 1. Non sic
Hhhh 2 Agar;

Agar ; quæ Gen. 16. concepisse se videns, despexit Dominam suam. 2. Sed qualis Esther, cap. 2. Quicquid Mardochæus præcipiebat, obseruabat Esther, & ita cuncta faciebat ; vt eo tempore solita erat, quo eā parvulā nutriebat.

3. Vox Chrys. est : Difficilis castitas inter delicias ; humilitas inter honores. At B. V. Eccles. 3. Quantum maiores, humiliatae in omnibus ; & inuenies gratiam coram Altissimo.

Quam ea dissimilis Eua ? Eua ob superbiā humiliata ; B. V. ob humilitate exaltata. Iuxta Luc. 1. Depositū potentes de sede, & exaltauit humiles. Ezech. 7. Ego, ait Dominus, humiliavi lignum sublime ; & exaltavi lignum humile. O quam sublimis Eua fuit ? At cecidit. 2. Causa : Ut fidem suam de re auditā testaretur : Non ; ceu Theophy. in Luc. 1. ait, quo non vt incredula, sed vt diligens rem exoptaret. Sed, vt Beda ait, Intrat Virgo domum Zach non quasi dubia de oraculo : non, vt verbum Angeli mulieris attestatione probaret. &c. Quippe Beata, quæ credidisti, quæ dedita sunt tibi a Domino. S. Ambr. in 1. Luc. Non quasi incredula de oraculo ; nec quasi incerta de nuncio ; nec quasi dubitans de exemplo : sed quasi leta pro voto religiosa pro officio festina p̄gaudio ad montana perrexit.

Sanctifica-
tio Ioannis. 3. Causa. Orig. ho. 7. in Luc. Iesus, qui in viro Virginis erat, Iosannem adhuc in ventre matris possum sanctificare festinabat : & gratias implere domum Zachariae.

Gratula-
tio. 4. Causa. Beda hom. de Visit. Ut congratularetur de dono, quod Elisabetham accepisse diudicerat. Ita & Metaphr. or. de Bapt.

Obsequiū. 5. Causa. S. Antonin. p. 4. tit. 15. cap. 17. Virgo, ait, cum Elisabeth tribus mensibus stetit, vt in partu ei seruiret. Bed. ho. de Vis. Ut mulieris proiecta ataris virgo iuuenula ministerium scedula impenderet.

Exemplū. 6. Causa : Ut iuuenulas doceret honorem impēdere senioribus. Ut ethnicis etiā in more. 1. Hinc Appiano teste, in Gadihana insulatēplo colebatur Senecta Dea.

2. Quin capite plectrandi ad Senum genua vel ad azyla fugiebant.

3. Leu. 19. Honora personā senis. Ieremias de Babyloniorū in Ierosolymitanos barbarie, ait, Thr. 4. Faciem senum non erubuerunt, neque miseri sunt. 4. Baruch. 4. Edixit super illos gentem de longinquo, gentem improbam ; qui non sunt reveriti senem. 5. Voces impiorum sunt, Sap. 2. Opprimamus pauperem iustum ; non parcamus vidua, nec veterano, nec reuereamur canos multi temporis.

PARS III.

De Montanis, & festinatione.

1. **A**bit in montana : Nazaretho namq[ue] studium alti sita Ierosolyma est. Hinc Mat. perfectione. 2. Ecce ascendimus Ierosol. 1. Beda in Luc. per ardua. Typicum exemplum Virgo tribuit : quod omnis anima, quæ verbum Dei mente concepit, Virtutum statim celsa cacumina gressa descendat amoris. Ita de se Psal. 17. Perficit pedes meos, tanquam ceruorum ; & super excelsa statuens me. Scilicet ex quo verbum Dei audij, id est, ait ibi Aug. Perficit amorem meum ad transcendenda spino sacculi, & super cœlestem habitationem fixit intentionem meam.

Pia hominum indoles petit alta ; vt in valle auium. In histamen aliquæ humirepæ, periculum vermbus insectisque inhiantat terrige. anima, nā tantum terrena sapientes.

Cœliuaga fuit ausis Loth ; cui dictum Saluim Gen. 19. Ne stes in omni circum regione, sed in monte saluum te fac. In montibus salus, periculum in vallibus. In montana concende, ne forte occurrant vobis reuertentes. Suader Raab exploratoribus. Iud. 2.

Quid multa, Perfectionis Psalm. 86. In B. V. Fundamenta in montibus Sanctis : & B. V. à maxima prophetis Mons in vertice montium appellatur : vt pote, quæ omnes supra Diuos Angelosque est. Lucæ 1. Quia fecit mihi magna, quæ potens est. Quanta ? Quem cœli capere non poterant ; tuo gremio consultasti. Magnum, quod, Iosue 7. Iordanem retro

retro egerit Deus, vt ad fontem reflue-
ret: Psalm. 113. Quid est mare, quod fugisti; &
tu Iordanis, quia conuersus es retrorsum? Infi-
nities maius, quod Antiquus dierum factus
est infans.

*Infinat.
unpida.* II. Cum festinatione abiit sine metu. 1. Ja-
cob fratri se excusans ait, Gen. 32. Nostri
Domine, quia oues, & fratres habeo mecum: quas
sinimum coegero festinare, morientur cuncti
greges vna die mecum. B. V. ouicula foeta est,
& tamen sic festinat.

Sed implendum erat illud, Cant. 2. Sur-
ge, propera amica mea. 2. Cui illa Ps. 118. Viam
mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti
cor meum. Ergo, Ps. 18. Exultauit ut gigas ad
turrenam viam.

*Certus ex
unfa.* Sed quae festinationis causa? 1. Fuga pu-
blici. Caiet. Lyra, S. Ambr. de Virg. Disce-
re Virgines non demorari in platea: non aliquos
in publico miscere sermones. Maria in domo so-
la, festinat in publico. 2. Ambr. ibid. Festina
pragaudio. Ut cor, sic corpus volabat præ-
lætutia. 3. Idem: Quo iam plena Deo Virgo, nisi
cum festinatione ad superiora contenderet? Ne-
scit tarda molima Sp. 8. gratia.

*Infinatus
& nos.* III. Quare festinamus ingredi in illam re-
quiem, Heb. 4. dicentes facto, Ps. 118. Viam
mandatorum tuorum cucurri. 1. Huc inuitat
Isa. 55. Omnes sicutientes venite ad aquas: & qui
non habetis argentum properate gratis datur,
aut charitate emitur. 2. Eia ergo, Cant. 1.
Trahe me post te, curremus in odorem vng. tuo-
rum; idque cum festinatione.

*Exemplo
Abrah.* Qualis Abraham Angelis, Gen. 18. Quos
cum vidisset, cucurrit in occursum eorum. Vbi
Orig. hom. 40. in Gen. Abraham, ait, currit,
vix festinat, puer accelerat, nullus est piger in
domo sapientis.

Ex Christi. Ut mater, ita & Filius festinabat: Cant.
2. Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens
colles. Similis est dilectus meus caprea, binnulo-
que cervorum. Ideo, Luc. 1. Benedictus Domi-
nus Deus Israel; quia VISITAVIT, & fecit re-
demptionem Israel.

P A R S IV.

Benedicta Visitationis effecta.

I. **L**abano Jacob ait: Gen. 30. Modicum
habuisti ante, quam venirem; & nunc di-
ues effectus es; benedixitque tibi Deus ad
introitum meum. Ita Zacharia ab B. V. in-
troitu benedictio; & potissimum triplex.
1. Prophetica Elisabethæ admiratio. Vnde Elisabethæ
hoc mihi, vt Ma. Do. v. ad me? Similiter & si admittitur
Iuseius post Christo: Matth. 3. Ego ante de-
te beo baptizari; & Tu venis ad me: Cui Domi-
nus: Sine modo sic enim decet nos implere om-
nem iustitiam.

Prophetica fuit admiratio: quia co- *Prophetisa*
gnouit Incarnationis mysterium: Mater fides.
Domini. Et, Ex quo facta est vox gal. t. in aur.
meis, exultauit in gaudio infans in vtero
meo.

Non Ioannes, non Elisabeth propera- *Præuentio*
runt ad Christum; sed Christus ad eos: gra. 12.
eo quod Iustificatio incipit a Christo,
1. Ipse enim prior dilexit nos. 2. Rom. 8. Quos
vocauit, hos & iustificauit. 3. Aug. in Psalm. 5.
Ut iustificantur iusti, præcedit vocatio; qua non
est meritorum, sed gratia Dei. 4. Ideo orabat
Psaltes: 118. Errauit, sicut ouis que periiit; que-
reseruum tuum. Psalm. 57. Omnes enim er-
ravimus ab vtero.

Deinde inuentas oues nisi ipse in hu- *Auxilium*
meris reportarit; & nisi custodierit cuita- *gratiae.*
tem & eaulam, frustra vigilat qui custo-
dit. &c. Ea de causa Dominus, quam ho-
norificis aliis, maluit se istis afficere ti-
tulis, Ioann. 11. Ego sum pastor bonus: Sum
Via. &c.

2. Visitationis effectus fuit, Ioannis in vte-
ro sanctificatio exultabundi. In quatra
notantur a S. Patribus. 1. Vsum ratio-
nis in Joanne tempus præuenisse. Herba- *Ioannis*
rij tradunt esse florem dictum: *Filius usus ratio-*
ante Patrem: quod semen ante florē; *nus.*
& hunc ante folia prosignat. Ita Ioann. in
vtero semen floremque iudicij ante

Hhhh 3. xta-

æratem tulerit. An exinde semper habuerit, nescitur. Sicut, 2. Cor. 12. B. Paulus suam visionem beatificam non continuam retinuit.

Adoratio Christi. 2. Ioannem plene intelligentem sese ad adorationem Christi in utero mouisse. Psalm. 113. *A facie Domini mota est terra.*

Sanctificatio. 3. Sanctificatum fuisse ab p. orig. Ut Angelus Zacharie ait Luc. 1. *Replebitur Spiritu S. adhuc ex utero matris sua.*

Laudes. Miraculum est pueri, 1. Laudatur a Prophetis: Isaías 40. *Vocem clamantis in deserto appellat: Angelum Malachias, cap. 3. Ecce ego mittó Angelum meum, & preparabit viam ante faciem meam.* 2. Laudatur ab Angelo Gabriele, Luc. 1. *Hic erit magnus coram Domino, & Sp. S. replebitur.* 3. Laudatur ab Zacharia. *Et tu puer propheta Alijissimi, &c.* 4. Laudatur ab Euangelistis: Ioan. 1. *Fuit homo missus a Deo cui, &c.* Matth. 11. Luc. 7. *Inter natos mulierum non surrexit maior Ioan. Bapt.*

Exultatio Ioannis. III. Exultauit infans. Miraculum? Psal. 113. *Quid est tibi mare peccati orig. quod fugisti? Et tu Iordanis Sathan conuersus es retrorsum?* Montes Christus, Maria, Baptista exultauit ut arietes, & colles, Zach. & Elisab. sicut Agni ouium? Responder: *A facie Domini mota est terra.* Ideo exultauit pra gaudio infans.

Elisabetha. In Vet. Test. Rebeccæ dolor erat a consolatio. Iffione gemellorum, ut diceret, Gen. 25. *sic mihi futurum erat, quid necesse fuit concipere.* Non sic in Nouo gratia.

Lynces vixi muros penetrant: S. Ioannes duplēcē matris virtusque: q. d. Cant. 2. En ipse stat post parietem. Hinc exultauit: sicut Ezechias, 4. Reg. 20. conuersus ad parietem fleuit amare.

Eccl. 50. Meminit stellæ matutinæ in nebula. Ea Ioan. erat Lucerna ardens & lūcens in caliginoso loco: prodroma solis Christi.

An vero exultatio cum vsu rationis fuerit: Aug. Ep. 57. ad Dard. dubitat: Ianse-

nus negat: D. Th. p. 3. q. 23. a. 6. Ambr. Theo phy. Euthy. Chry. Beda. &c. affirmant.

IV. 3. Effectus Visitacionis est extincio Extinctio p. or. Nam Gen. 6. In Adam omnes peccauerunt & mortui sunt. sicut omnes montes in diluvio submersi. At, Iean. emerit in utero, 1. Reg. 16. Dauidelyram pulsante pellebatur e Saul dæmonium: Ita ex Ioanne p. o. per Christi præsentiam. 2. Philistium, 1. Reg. 5. tulerunt arcam in templum Dagon, & statuerunt eam iuxta Dagon: & ecce Dagon iacebat pronus ante arcam Dei. Ita p. o. ante Christum ad portatum. 3. Christo ad Zachæum ingresso, Luc. 19. Hodie salus huic domui facta est; quod & ipse filius sit Abrahe.

4. Psalm. 73. iuxta Hier. interpretationem: Posuerunt signa hostes in tropæum, in exitu super summum, manifesta desuper in limine. Ita Christus in limine exitus Ioann. ex utero posuit suum signum sanctificationis. Hinc infans exultauit.

5. Qualis arcæ præsultabat Dauid: 2. Reg. 6. Talis Ioan. ante Arcam sanctificationis suæ, frustra ringente Satana. Inde anima eius, & B. V. ipsa, Cant. 6. progrereditur quasi aurora consurgens, pulcra ut luna, electa ut sol, terr. ut cast. aries.

IN FESTO S. BENEDICTI Abbatis.

Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Matth. 19.

A Braham vocans Deus, ait, Gen. 12. Egredere de terratua, & de cognitua, & de domo pat. tui: & Veni inter terram, quam monstrabo tibi; faciamque te ingentem magnam; & benedic tibi, & magnificabo nomen tuum, erisque BENEDICTVS.

De hoc pauca.

I. *De contemptu mundi, & sequela Christi generationis.*

II. De